

KRONIKK

Psykisk vold er i dag den «perfekte» forbrytelsen. Det er liten sjanse for å bli tatt, for de som har ansvaret for å beskytte forstår ikke alvorret.

Å ta liv uten å drepe

Psykisk vold er personlig. Utøveren vet hva som rammer akkurat deg – hvor du er aller mest sårbar, skriver forfatterne av innlegget.

Illustrasjonsfoto: Getty Images/iStockphoto

PSYKISK VOLD

FEM ANONYME KVINNER

Dagsavisen kjenner kvinnenes identitet

Lørdag 25. november er FN's dag for bekjempelse av vold mot kvinner. I den anledning vil vi rette søkelyset mot den formen for vold som det er minst kunnskap om i hjelpeapparatet, nemlig psykisk vold.

Psykisk vold omfatter et bredt spekter av handlinger eller unnløtelser, satt i system, som har som formål å ta kontroll over en annen, uten å bruke direkte fysisk vold.

Brutt ned i de enkelte handlingene kan volden se ufarlig ut. Men når handlingene gjentas jevnt og trutt, kan det sammenlignes med en form for tortur der det dryppes en ustoppelig strøm av vanndråper i panna til den utsatte.

En enkelt dråpe er ufarlig, men den ustoppelige strømmen bryter ned den sterkeste.

Dessverre opplever både kvinner og menn som forteller om psykisk vold ofte at de som mottar informasjon om volden – hos politiet, i barnevernet og i barnefordelingssaker – ikke forstår alvorret.

Ny forskning viser at kunstig intelli-

gens er bedre enn mennesker til å vurdere alvorligheten i informasjon om psykisk vold.

Hvorfor er det slik?

En åpenbar årsak er at psykisk vold i sin natur er personlig, og dermed ulik fra person til person. Fysisk vold er i kontrast lik fra tilfelle til tilfelle: Et slag er et slag samme hvem som blir slått.

Det er like fullt mange fellestrekk i effekten som den psykiske volden har på de utsatte: De brytes ned psykisk, og ender med å tvile på egen virkelighetsoppfatning og vurderingsevne. De mister den de var før volden startet.

De mister sine liv uten å bli drept.

De blir marionetter i utøverens makt. Men hvilke «tråder» utøveren trekker i, hvilke metoder han eller hun bruker for å kontrollere offeret sitt, avhenger sterkt av hvem den utsatte er.

Utøvere av psykisk vold går inn i nye relasjoner som kameleoner. De er eksperter på å late som, og de er eksperter på å lese omgivelsene. I starten av forholdet kopierer de interessene til den nye partneren. De liker å vedkommende gjør, sier de har samme mål i livet og de samme verdier.

Den «sanne» parten i forholdet er lyk-

Utøvere av psykisk vold går inn i nye relasjoner som kameleoner. De er eksperter på å late som, og de er eksperter på å lese omgivelsene.

kelig over å være sammen med en person som er så lik dem selv. De åpner opp om hva de er redde for og de viser sine sårbare sider, til det de tror er sin sjelvenn. Lite vet de, at det meste i realiteten er skuespill fra den andre, «usanne» parten.

Sakte begynner den psykiske volden. Utøveren vet uendelig godt hva som er viktig for deg og hva som får deg til å tvile på deg selv. Det kan handle om utseende, hvor du kommer fra, yrke, politiske holdninger, oppveksten, interesser som musikk, kunst, sport, sosialt nettverk – eller noe helt annet.

Utøveren vet hva som rammer akkurat deg – hvor du er aller mest sårbar.

har komplekser på grunn av kroppen din, får du høre at «du er så stygg at du skal være glad for at jeg orker å være sammen med deg».

Utøveren lyver om alt mulig, men når du adresserer løgnen møtes du av latter eller med påstander om å være veldig sensitiv. Utøveren spiller offer i et kaos vedkommende selv har skapt, i et spill som forandrer seg hele tida. Det legges ut feller og falske beskyldninger, og din historie, det du vet er sant, tas fra deg litt etter litt.

Snart er den du er utslettet.

Så lenge det antas at vold er lik for alle, vil ikke utsatte for psykisk vold oppleve at deres informasjon om volden tas på alvor. Så lenge mottakerne av informasjon om voldsutøvelsen tror at de kan identifisere seg med all vold – og ikke anerkjenner at psykisk vold er og blir personlig – så sier samfunnet at dette må du bare finne deg i.

Psykisk vold er i dag den «perfekte» forbrytelsen: Det er liten sjanse for å bli tatt, så lenge de som har ansvaret for å beskytte både voksne og barn mot ytterligere vold, ikke forstår alvorret.

■ *Forfatterne av innlegget har ikke ønsket å stå fram med fullt navn, men er medlemmer i nettverket Foreningen Mot Psykisk Vold.*